

DBC
D1G1TAL

RDA-håndbog

DFFU-temadag 18. januar 2024

v/ Hanne Hørl Hansen, Bibliografisk chefkonsulent, DBC Digital

Fra RDA-profil til dansk RDA-håndbog

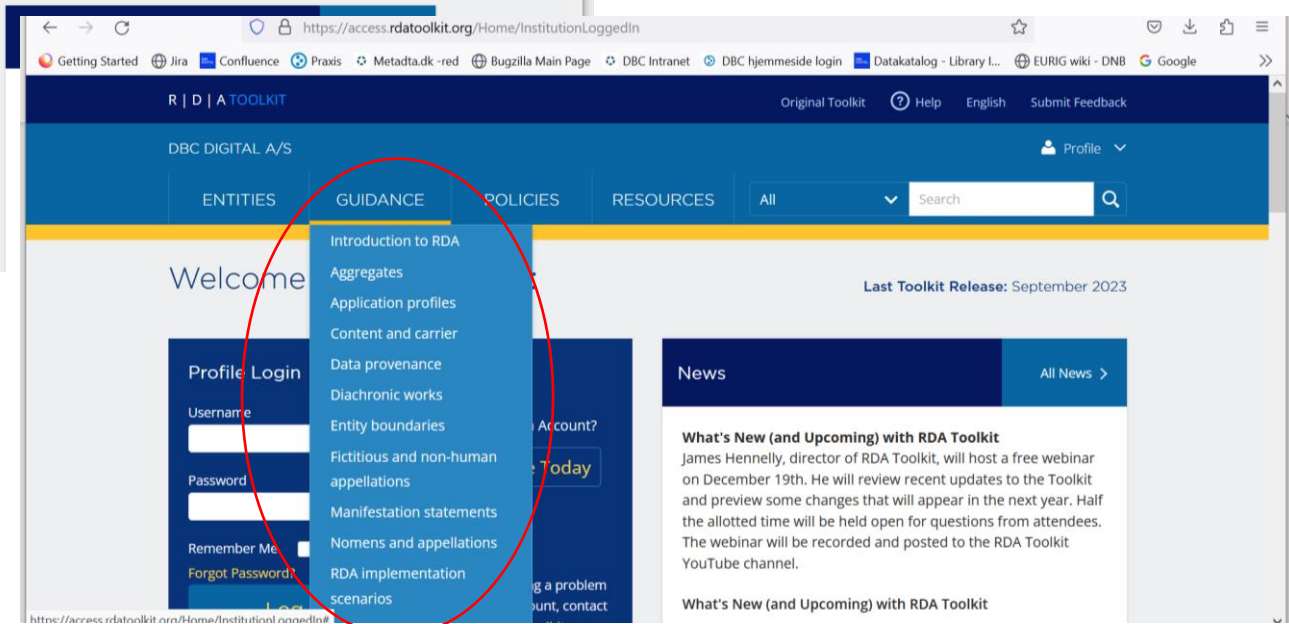
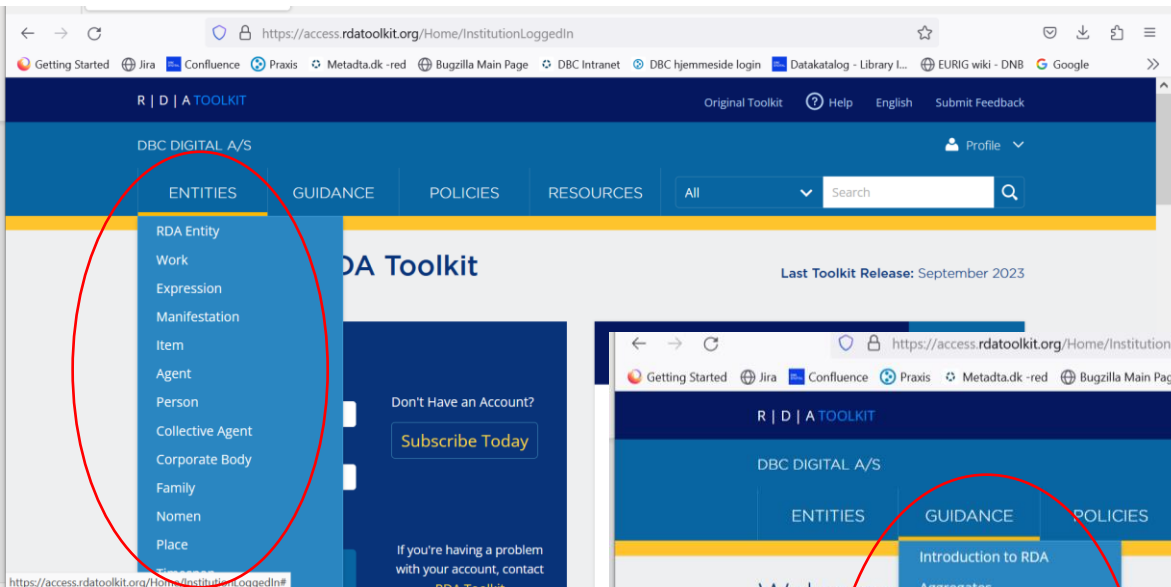
RDA = Dataelementer og relationer

RDA version 1 (2010)

- Læsbart som en helhed
- Konkret regelsæt (muligt at afmærke – det gør vi - det gør vi ikke)

RDA – ny version 2019 ff.

- En række websider, der vanskeligt kan læses som en helhed og give overblik
- Man skal vide hvad man leder efter og hvad det hedder (udfordring: vanskeligt sprog)
- Ikke konkret anvisende
- Flere dele er overladt til national praksis

Entities > Manifestation

Manifestation

Elements

All Attribute Elements Relations

Find Element

- [abbreviated title](#)
- [access point for manifestation](#)
- [accessibility content](#)
- [accompanied by manifestation](#)
- [also issued as](#)
- [appellation of manifestation](#)
- [applied material](#)
- [authorized access point for manifestation](#)
- [base material](#)

Skriv her for at søge

Select Policy Statement Set (4)
Show None

DBC DIGITAL A/S

ENTITIES GUIDANCE POLICIES RESOURCES All Search

Entities > Manifestation > contributor agent of moving image

contributor agent of moving image

Download PDF

Definition and Scope

An agent who is a contributor to aggregate who creates an expression of a moving image work that is embodied by an aggregate.

Element Reference

Prerecording

This element applies to a manifestation that is an aggregate.

This element is a *shortcut* for the following chain of relationships:

1. Manifestation: [expression manifested](#) for an expression of a *moving image*

Derfor: Dansk RDA-håndbog med dansk tilgang

Anbefalet Slots- og Kulturstyrelsen af Bibliografisk Råd nu Nationalbibliografisk Udvalg:

Målet er

- at fremme skift af datamodel (hvis ikke fysisk her og nu så i opdelingen på værk og manifestationer mv.)
- at indføre det, der umiddelbart giver merværdi
- at undlade ændringer, der ikke vurderes at tilføre merværdi og udelade områder, der ikke skønnes bredt anvendt.

Men også: Overordnet er alle importerede poster efter RDA legale poster. (Vi skal fortsat kunne importere poster fra Library of Congress, Deutsche Nationalbibliothek etc.)

Proces

- DBC udarbejder via KOMBIT håndbogens manuskript for Slots- og Kulturstyrelsen, der er ansvarlig for regler og format. KB skal udarbejde regler for periodika og kartografi.
- De foreløbige og færdige dele forelægges løbende til accepttest, hvor det samlede NBU deltager.
- Slots- og Kulturstyrelsen har ansvaret for publicering og efterfølgende vedligeholdelse.

KOMBIT

**DBC
DIGITAL**

**DBC
DIGITAL**

Nye regler – indhold

- **Introduktion til dansk RDA-model og sammenhænge:** værker, underværker (groft sagt sprogopdelt værkvisning) , serieværker, værkgrupper ✓
- **Værktyper og ansvarlige for forskellige værktyper** ✓
- **Beskrivelse af værker i autoritetspost.** Hvilke oplysninger skal indgå (fx værkets titel (herunder standardtitler på musik), originalår, sproglige og andre varianttitler mv.) ✓
- **Relationer mellem værker** (fx filmen baseret på bogen) ✓
- **Danske underværker, værkgrupper og bibliografiske serier.** Hvad skal indgå i registreringen heraf? ✓

Kapitel 1, kapitel 4 og delvist kapitel 5 i nuværende regler erstattes af ovenstående

Nye regler – indhold

Personnavne – valg af navn og udformning.

Ikke store ændringer mht. valg og udformning af vedtagen form.

MEN: Autoritetsposten dækker *identiteten*

- derfor skal navneskift foregå indenfor samme autoritetspost
- derfor er poster på pseudonymer en dansk specialitet.

Derudover regler for øvrige data i person-autoritetsposten – fx nationalitet, evt. køn, variantformer .

Korporationsnavne – valg af navn og udformning, relationer mellem korporationer etc.

Kun det der bruges mest tages med.

Det betyder særregler for fx militære korporationer, kirkemøder, delegationer til internationale og mellemstatslige organisationer mv. udgår.

Regler for øvrige data i autoritetsposten. Der arbejdes på reducere af omfanget af variantformer, der skal fremgå (fulde hierarkier, invertering fra underordnet korporation (kan ske maskinelt))

Kapitel 2, kapitel 3 og delvist kapitel 5 i nuværende regler erstattes af ovenstående

Nye regler – indhold

Beskrivelse

Som udgangspunkt fastholdes strukturen i beskrivelsesreglerne (generelle regler – i kombination med specifikke kapitler)

Aftalte ændringer:

- Opstillingselementer flyttes hertil
- Der skal tages højde for RDA's materialebetegnelser
- Citeret serie udgår (erstattet af normative opslag)
- En lang række noter erstattes af relationer.

DBC bidrager formentlig ekstra med en række forslag til forenklede regler (udlugning af arvegods fra AACR) og en evt. omredigering, så de specifikke regler indarbejdes i de generelle regler på linje med RDA.

Vigtige ændringer i det der hidtil er lavet:

Værkposter: Udgangspunkt i det foreliggende materiale, men der kan ændres, hvis behovet er et andet.

*Fx: Værktitler er som hovedregel værkets originale titel, men:
Hvis titlen fx har en forældet stavemåde og værket bedst kendes under den nye stavemåde foretrækkes denne.*

Ansvarlige for forskellige værktyper. Slut med op til tre-reglen.

Alle primære ophav får autoritativt opslag uanset antal.

I stedet nedprioriteres sekundære ophav i beskrivelsen af manifestationer.

For at undgå: *Forfatter: [Nikolas Bakke](#) ... [et al.] ; billedtekster: Trine Holm*

Det er mere vigtigt at alle primære ophav med:

Dvs. fremover:

Forfattere: [Nikolas Bakke](#), [Stine Sofie Bisgaard](#), [Sofie Gildsig](#), [Kasper Wittrup](#), [Søren Brandt](#)

Vigtige ændringer fortsat:

Flerbindsværker.

Bind, *der kan anvendes selvstændigt*, katalogiseres fremover som monografier.

Dvs. i værkposten:

130 00 *a Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie *n 16 *o Grænser forsvinder

Flerbindsværkskatalogisering opretholdes på materialer, hvor opdeling i bind er en praktisk foranstaltning (fx en Magnaprint-roman i to bind).

Uniforme titler versus standardtitler på klassisk musik.

RDA indeholder ikke regler for udformning af musiktitler – det er op til national praksis.

Standardtitler fortsætter på klassisk musik.

Biblioteker kan vælge at følge egen praksis eller national praksis fra fx USA.

Vigtige ændringer fortsat:

Bibliografiske serier.

Autoritetsposter på serier - en særlig dansk entitet.

Serier inviterer ofte til udforskning af øvrige bind i serien.

Fremover afskaffes citation fra materialet af serien i felt 440 i dansk producerede poster.

I stedet vises den vedtagne serieform fra 840. Det er den form der samler hele serien.

Autoritetsposten på serien vil så inkludere alle variantformer af serien, der udfoldes som henvisninger i den bibliografiske post.

Dette er på linje med at primære ophav alene anføres i deres vedtagne form og ikke deskriptivt.

Hvordan ser reglerne så ud?

[Kapitel 1 – Værker – typer og beskrivelse](#)

[Rammer](#)

[Definitioner](#)

[Værker - håndtering i dansk sammenhæng](#)

[Kilder til oplysninger om værker](#)

[Hvordan registreres værker i praksis?](#)

[VÆRKTYPER OG OPHAV TIL VÆRK](#)

[Værker – afgrænsning - samme eller nyt værk?](#)

[Ophav mv. der knytter sig til værket](#)

[1. Værker med simple ophavsforhold](#)

[2. Nye udgaver – samme værk eller nyt værk](#)

[3. Samlinger af værker](#)

[4-14: VÆRKER MED BLANDET ANSVARLIGHED](#)

[15-18. SÆRLIGE UDGIVELSESFORMER](#)

[15. Periodika Afventer KB – gamle regler kopieret ind nedenfor](#)

[16. Flerbindsværker](#)

[17. S sammensatte materialer](#)

[18. KORPORATIONER, DER KNYTTES TIL VÆRKER](#)

[19. ØVRIGE PERSONER, DER KNYTTES TIL VÆRKET](#)

[20 BESKRIVELSE AF VÆRKER](#)

[21-25 RELATIONER MELLEM VÆRKER](#)

[26 UNDERVÆRKER](#)

[27 VÆRKGRUPPER](#)

[28 SERIER](#)

Eksempler i reglerne - formateret og udfoldet

11. Lydoptagelser (ikke musik)

11A Lydbøger

En indlæst bog knyttes altid til samme underværk og dermed værk som det boglige forlæg.

I tilfælde af at værket baseret på bogforlægget endnu ikke er beskrevet på lydbogens registreringstidspunkt, beskrives værket efter almene regler for tekst på baggrund af lydbogen. Dette værk kan efterfølgende justeres på baggrund af bogen.

Indlæsere af lydbøger anføres i autoritativ form alene i den bibliografiske post.

EKSEMPLER

Eksempler – formateret og udfoldet

Netlydbog

Værkpost

009 00 *a a

130 00 *a Prague winter *8 dan

200 00 *ø 1 *4 aut *4 led *6 <id for Madeleine Albright >

200 00 *ø 1 *4 aut *6 <id for Bill Woodward>

504 00 *a Madeleine Albright (f. 1937), tidligere amerikansk udenrigsminister, beretter om sin og familiens tid som europæiske flygtninge, der ender i USA. Albright fletter familiehistorien sammen med skildringen af Europas og specielt Tjekkoslavakiets historie og jødernes skæbne i tiden op til og under 2. verdenskrig

(Koden a for tekst i 009 er koden for det repræsentative udtryk af værket, jf. Definitioner – i dette tilfælde tekst)

Engelsk underværk

130 00 *6 <id for Prague winter >

131 00 *a Prague winter *8 eng

Dansk underværk

130 00 *6 <id for Prague winter >

131 00 *a Vinter i Prag *8 dan

Eksempler – formateret og udfoldet

Udfoldet på basis af relation via id til underværk eller registreret alene i bibliografisk post:

009 00 *ar *g xe

100 00 *a Albright *h Madeleine

230 00 *a Prague winter

231 00 *a Vinter i Prag *6 <id for det danske underværk Vinter i Prag >

245 00 *a Vinter i Prag *c en personlig rejse gennem krigens Europa 1937-1948

336 00 *a talt ord *b spw *2 rdacontent

337 00 *a audio *b s *2 rdamedia

338 00 *a online ressource *2 cr *2 rdacarrier

504 00 *1 v *a Madeleine Albright (f. 1937), tidligere amerikansk udenrigsminister, beretter om sin og familiens tid som europæiske flygtninge, der ender i USA. Albright fletter familiehistorien sammen med skildringen af Europas og specielt Tjekkoslovakiets historie og jødernes skæbne i tiden op til og under 2. verdenskrig

700 00 *1 v *ø 1 *a Albright *h Madeleine *4 aut *4 led*6 <id for Madeleine Albright >

700 00 *1 v *ø 1 *a Woodward *h Bill *4 aut *6 <id for Bill Woodward>

700 00 *ø 2 *a Kruse Andersen *h Tina *4 dkind *6 <id for Tina Kruse Andersen>

720 00 *p Frank Esmann *4 trl

(Den konkrete udgivelses materialekodninger for lyd fremgår af den bibliografiske post. Indlæseren og oversætteren er ikke værkdata men fremgår af den bibliografiske post)

Hvad bliver nyt ved en fremtidig grundkatalogisering?

Hvad enten man arbejder med
- autoritetsposter og bibliografiske poster
eller
alene i bibliografiske poster:

Tankegangen bliver fremover at vægten lægges på at beskrive de indeholdte værker og relatere dem til øvrige materialer og mindre på at beskrive den enkelte manifestation.

Tak for opmærksomheden!

